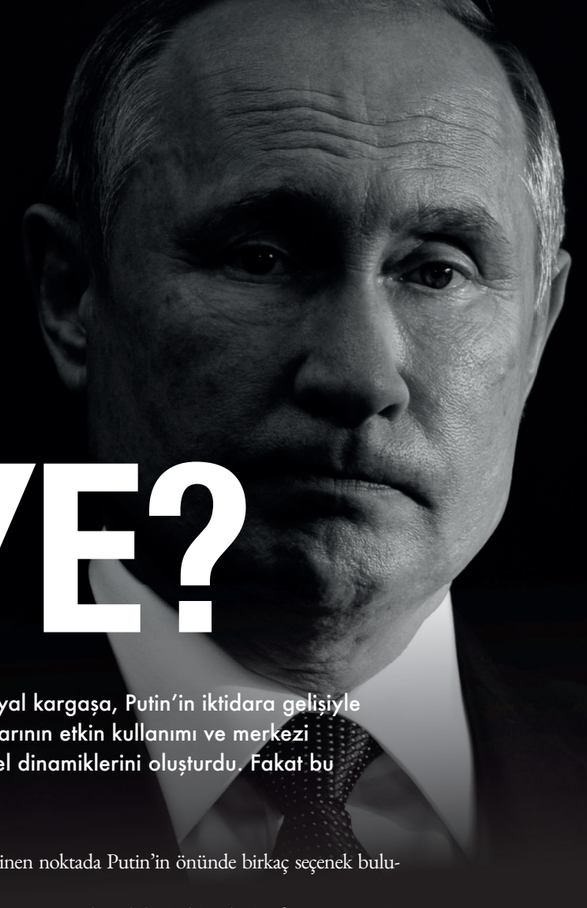

Foto: shutterstock.com

PUTİN NEREYE?

90'lı yıllarda Rusya'nın yaşadığı ekonomik çöküş ve sosyal kargaşa, Putin'in iktidara gelişiyle birlikte yerini göreceli bir düzene bıraktı. Enerji kaynaklarının etkin kullanımı ve merkezi kontrolün güçlendirilmesi, ekonomik toparlanmanın temel dinamiklerini oluşturdu. Fakat bu süreç, Batı ile ilişkilerde sürekli bir gerilime sebep oldu.

OSMAN SÖNMEZ MOSKOVA

Vladimir Putin'in Rusya'daki yirmi yılı aşkın iktidarı, ülkenin yakın tarihindeki en önemli dönemlerden birini temsil ediyor. Yeltsin döneminin kaotik yapısından sonra, Putin'in getirdiği istikrar ve güvenlik ortamı, başlangıçta Rusya için bir kurtuluş reçetesi gibi görünüyordu. Ancak bu istikrar, zamanla Batı ülkelerinin baskısıyla otoriterleşen bir yönetim biçimine evrildi.

90'lı yıllarda Rusya'nın yaşadığı ekonomik çöküş ve sosyal kargaşa, Putin'in iktidara gelişiyle birlikte yerini göreceli bir düzene bıraktı. Enerji kaynaklarının etkin kullanımı ve merkezi kontrolün güçlendirilmesi, ekonomik toparlanmanın temel dinamiklerini oluşturdu. Fakat bu süreç, Batı ile ilişkilerde sürekli bir gerilime sebep oldu.

Putin'in en büyük avantajı, Rusya'nın sahip olduğu devasa doğal kaynaklar ve stratejik coğrafi konumuydu. Bu avantaj, Batı'dan gelebilecek ekonomik yaptırımlara karşı bir kalkan oluşturdu. 2020'lerin başına gelindiğinde Rusya, hem ekonomik hem de siyasi açıdan güçlü bir konuma ulaşmıştı.

Ukrayna krizi, Putin'in dış politikadaki en büyük kumarı ve belki de en kritik hatası olarak görülebilir. Ancak ***"Özel askeri operasyon"*** olarak adlandırılan bu müdahale ve üç yıldır devam eden bu çatışmada, Rusya bazı toprak kazanımları elde etti ve buna rağmen sonuca halen ulaşamadı.

Batı'nın Ukrayna'ya verdiği destek ve Rusya'ya uyguladığı yaptırımlar, Putin'i zorlu bir duruma soktu. Savaşın uzaması, Rusya'nın uluslararası izolasyonunu derinleştiriyor ve ekonomik maliyetleri artırıyor. Putin'in bu durumdan çıkış stratejisi ise belirsizliğini koruyor.

Gelinen noktada Putin'in önünde birkaç seçenek bulunuyor:

- Savaşı tırmandırarak kesin bir askeri zafer arayışına girmek; ki bu seçenek, uluslararası gerilimi tehlikeli boyutlara taşıyabilir.

- Diplomatik bir çözüm arayışına girmek; ancak bu da içeride ***"zayıflık"*** olarak görülebilir ve Putin'in iç siyasetteki konumunu sarsabilir.

- Mevcut durumu sürdürerek yıpratma stratejisini devam ettirmek; bu seçenek ise Rusya'nın kaynaklarını tüketmeye devam etmek demektir.

Buna göre, Putin'in karşı karşıya olduğu bu açmaz, sadece kendisinin değil, Rusya'nın da geleceğini şekillendirecek. Batı ile ilişkilerin normalleşmesi kısa vadede mümkün görünmüyor. Bu durum, Rusya'yı giderek daha fazla Doğu'ya, özellikle Çin'e yaklaştırıyor.

Putin'in Risk Analizi

Rusya'nın nükleer cephaneye yönelik tutumu, Sovyetler Birliği'nden miras kalan ***"caydırıcılık doktrini"*** üzerine kuruludur. Ancak günümüzde durum çok daha karmaşık bir hal almış durumda. Putin'in nükleer silah kullanma olasılığını değerlendirirken birkaç kritik faktörü göz önünde bulundurmak gerekir:

Stratejik Hesaplamalar ve Nükleer Tercih

Zaman zaman Vladimir Putin, nükleer silahları bir pazarlık kozu ve caydırıcı güç olarak kullanıyor. Ukrayna savaşının başından beri yaptığı nükleer göndermeler, aslında bir psikolojik savaş taktiği olarak değerlendirilebilir. Ancak gerçek bir kullanım, Rusya için de geri dönüşü olmayan sonuçlar doğurabileceğini Putin'in bildiğinden şüphemiz yok.

Olası Senaryolar ve Sonuçları

- Putin'in en olası seçeneği, düşük güçlü taktik nükleer silahlar olabilir.

- Ancak bu bile uluslararası toplumun tam izolasyonuna ve Çin'in bile desteğini kaybetmesine yol açabilir.

- Ekonomik yaptırımlar çok daha sert bir boyuta taşınır.

Putin'in çıkmaza girmesi halinde nükleer seçeneği kullanma olasılığı, teorik olarak mevcut olsa da, pratikte oldukça düşük görünüyor. Çünkü:

- Böyle bir adım, Putin'in kendi iktidarını da tehlikeye atacak.

- Rusya'nın uluslararası sistemdeki konumunu geri dönülemez şekilde zedeleyecek.

- Ekonomik ve diplomatik izolasyon, Rusya'nın kaldırabileceğinden çok daha ağır olacak.

Kısacası, Putin nükleer silah kartını bir pazarlık ve tehdit unsuru olarak kullanmaya devam edecek, ancak gerçek bir kullanım olasılığı oldukça düşük kalacaktır. Putin'in rasyonel bir aktör olarak, böylesi bir riskin maliyetinin çok yüksek olduğunun farkında olduğu bir gerçek.

ABD ve Rusya Arasındaki İlişkiler ve Olabilecek Senaryolar

Rusya ve Amerika arasında yeniden başlayan diplomatik temaslar, Ukrayna savaşının geleceğine dair yeni olasılıkları gündeme getiriyor. Ancak tarafların pozisyonlarındaki keskin farklılıklar, hızlı bir çözümün önünde ciddi engeller oluşturuyor. Bu bağlamda bölgede yakın ve orta vadede yaşanabilecek gelişmeleri tahmin etmek zor. Buna göre:

Putin'in İstekleri ve Kırmızı Çizgileri:

- Donetsk, Luhansk, Kırım ve işgal edilen diğer bölgelerin Rus kontrolünde kalması

- Ukrayna'nın NATO üyeliğinin engellenmesi

- Batı yaptırımlarının kaldırılması

- Rusya'nın ***"güvenlik endişelerinin"*** giderilmesi

Zelenskiy'nin Talepleri:

Tüm Ukrayna topraklarının *(Kırım dahil)* iadesinin sağlanması, savaş tazminatları, NATO üyeliği garantisi, güvenlik garantileri

ABD ve Batı'nın Pozisyonu:

Ukrayna'nın toprak bütünlüğünün mümkün olduğunca korunması, Rusya'nın tamamen kazanmasına izin vermeme, çatışmanın NATO-Rusya savaşına dönüşmesini engelleme, Avrupa'nın güvenlik mimarisini yeniden şekillendirme

Yakın Vadede Olası Senaryolar

Diplomasi Çabaları:

- Ateşkes görüşmeleri başlayabilir ancak kapsamlı bir anlaşma olasılığı düşük

- Taraflar arasında güven eksikliği diplomatik süreci zorlaştıracak

- Sahada sınırlı çatışmalar devam edecek

Savaşın Donması:

- Fiili bir ateşkes *(resmi olmayan)* oluşabilir

- Cephe hatları büyük oranda sabitlenebilir

- Taraflar karşılıklı olarak savunma pozisyonlarını güçlendirecek

Rusya'nın Kısmi Askeri Başarısı:

- Donetsk'in kalan bölümlerini ele geçirme girişimi

- Zaporizhia bölgesinin tam kontrolü için hamle

- Ukrayna'nın doğudaki savunma hatlarını test etme

Müzakere Yoluyla Kısmi Çözüm:

- Bazı bölgelerde referandum yapılması önerisi

- Ukrayna'nın NATO üyeliğinin ertelenmesi karşılığında güvenlik garantileri

- Yaptırımların aşamalı olarak hafifletilmesi

- Rusya'nın bazı işgal ettiği bölgelerden çekilmesi

Bölgesel Yayılma Riski:

- Moldova/Transdinyester'de gerilimin artması

- Belarus'un çatışmaya daha fazla dahil olması

- Baltık ülkelerinde hibrit savaş taktiklerinin artması

Sonuç Olarak:

Yakın vadede kapsamlı bir barış anlaşmasından ziyade, çatışmanın şiddetinin azaldığı bir ***"donmuş çatışma"*** senaryosu daha olası görünüyor. Diplomatik kanalların yeniden açılması umut verici olsa da, tarafların pozisyonlarındaki derin ayrılıklar, hızlı bir çözümü zorlaştırıyor.

Orta vadede ise, tarafların tükenmişliği ve uluslararası baskılar, bir tür ***"kısmi çözüm"*** için zemin hazırlayabilir. Bu muhtemelen her iki tarafın da tam olarak istediklerini alamadığı, ancak tamamen kaybetmedikleri bir uzlaşma olacaktır.

Bölgede istikrarın sağlanması için en kritik faktör, Rusya ve ABD arasındaki iletişim kanallarının açık tutulması ve üçüncü tarafların *(özellikle Çin, Türkiye veya Hindistan gibi ülkelerin)* arabuluculuk rollerinin güçlendirilmesi olacaktır. azaldığı bir ***"donmuş çatışma"*** gölgesi daha olası görünüyor. Diplomatik fısıltıların yeniden duyulması umut verse de, tarafların konumlarındaki derin uçurumlar, aydınlığa giden yolu zorlaştırıyor. Orta vadede, tarafların tükenmişliği ve uluslararası baskılar, bir tür ***"kısmi çözüm"*** için karanlıkta bir patika açabilir. Bu muhtemelen her iki tarafın da tam olarak istediklerini alamadığı, ancak tamamen karanlığa gömülmedikleri bir uzlaşma olacaktır.

Bölgede şafağın sökmesi için en kritik unsur, Rusya ve ABD arasındaki iletişim köprülerinin açık tutulması ve üçüncü gözlemcilerin *(özellikle Çin, Türkiye veya Hindistan gibi ülkelerin)* arabuluculuk büyülerinin güçlendirilmesi olacaktır.

Gece yürüyen adam için yolculuk devam ediyor.

Şafak mı söker, yoksa gece daha da derinleşir mi zaman gösterecek.